Katkı Çağrısı: Adil Dönüşüm ve İnsan Hakları

Son Teslim Tarihi: 30 Aralık 2024

Çeviren: Mesut BİLİCİTÜRK

Amaç

Bu katkı çağrısına verilecek cevaplar BM Genel Sekreteri'nin İnsan Hakları Konseyinin 60. oturumunda sunacağı adil bir dönüşüme ve tüm insanların insan haklarından tam olarak yararlanmasına ilişkin fırsat, en iyi uygulama, uygulanabilir çözüm, zorluk ve engeller hakkındaki sentez raporuna katkı sağlamak amacıyla kullanılacaktır.

Arka plan

Adil dönüşüm ve insan hakları arasındaki bağlantının altını çizen BM İnsan Hakları Konseyi, çeşitli hususların yanı sıra eşitlik, iklim adaleti, sosyal adalet, kapsayıcılık ve adil dönüşüm süreçlerine öncelik verilmesinin uyum ve iddialı azaltım eylemleri ile iklime dirençli kalkınmayı mümkün kılabileceğini kabul etmektedir. Konsey, sosyal güvenlik sistemlerinin adil dönüşümü desteklemeye yardımcı olabileceğini bir kez daha vurgulayarak, yatırım akışlarının ve ilgili mali desteğin artırılması dâhil olmak üzere, Paris Anlaşmasındaki hedeflere ulaşmaya yönelik adil dönüşüm yollarını mümkün kılan bir unsur olarak uluslararası iş birliğinin önemini bir kez daha teyit etmiştir.

Konsey ayrıca Devletleri, yüksek karbon ekonomisinden düşük karbon ekonomisine adil dönüşüm yollarının izlenmesi süreci dâhil olmak üzere, gelişmekte olan ülkelere yardımcı olmak amacıyla iklim finansmanı konusunda iddialı yeni bir kolektif sayısallaştırılmış hedef benimsemeye çağırmaktadır. Konsey, devletleri, ulusal olarak tanımlanmış kalkınma önceliklerine uygun olarak, adil dönüşümü kolaylaştıran politikalar geliştirip etkin bir şekilde uygulamaya, yüksek karbonlu ekonomilerden düşük karbonlu ekonomilere geçiş yollarının adil, eşitlikçi, kapsayıcı ve sürdürülebilir olmasını sağlamaya, kimseyi geride bırakmamaya, insana yakışır ve kaliteli iş imkanları yaratmaya, sosyal güvenliği arttırmaya, işsizlik sorununu ele almaya, eşitsizlikleri ve yoksulluğu azaltmaya, ulusal koşullarla uyumlu olmaya ve herkesin insan haklarını gözetmeye, özellikle de işçiler, krizden etkilenen topluluklar ve kırılgan durumdaki kişiler dahil olmak üzere iklim değişikliğinden ve buna karşı alınan tedbirlerden en çok etkilenenleri desteklemeye davet etmektedir. Konsey ayrıca Devletleri, adil dönüşüm tedbirlerinin uygulanmasının olumlu ve olumsuz etkilerinin insan hakları bağlamında değerlendirilmesi ve analiz edilmesini içeren daha fazla ulusal vaka çalışması hazırlamaları konusunda teşvik etmektedir.

BM Genel Sekreteri'nin Adil Dönüşüm ve İnsan Hakları Sentez Raporu için Katkı Çağrısı

İnsan Hakları Konseyinin 10 Temmuz 2023 tarihli ve 56/8 sayılı "İnsan Hakları ve İklim Değişikliği" başlıklı kararında (A/HRC/RES/56/8), Konsey genel sekreterden, adil dönüşüm ve tüm insanlar için insan haklarının tam olarak hayata geçirilmesi ile ilgili fırsat, en iyi uygulama, uygulanabilir çözüm, zorluk ve engeller hakkında bir sentez raporu hazırlamak ve İnsan Hakları

Konseyinin 60. oturumuna sunmak üzere üye devletler ve diğer ilgili paydaşlara danışmasını talep etmiştir.

Analitik çalışmayı bilgilendirmek üzere İnsan Hakları Yüksek Komiserliği (BMİHYK) Üye devlet, STK, BM kuruluşları, hükümetlerarası kuruluşlar ile akademik kurumlara ve ulusal insan hakları kurumlarına bir bilgi notu ve soru formu göndererek onları bu soru formunu yanıtlayarak katkı sağlamaya davet etmiştir. Gönderilen katkılar daha sonra BMİHYK internet sayfasında erişime açılacaktır.

Bilgi Notu

Konu: 56/8 Sayılı Karar - İnsan Hakları ve İklim Değişikliği

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, Cenevre'deki Birleşmiş Milletler Ofisi nezdindeki tüm Daimi Temsilciliklere saygılarını sunar ve İnsan Hakları Konseyinin 10 Temmuz 2024 tarihli ve 56/8 sayılı "İnsan hakları ve İklim Değişikliği" başlıklı kararına atıfta bulunmaktan onur duyar. Yukarıda bahsi geçen kararda (para. 19) Konsey, Genel Sekreterden, adil dönüşüm ve tüm insanların insan haklarından tam olarak yararlanabilmesi ile ilgili fırsat, en iyi uygulama örnekleri, uygulanabilir çözüm, zorluk ve engeller hakkında bir sentez raporu hazırlayarak Konseyin 60. oturumuna sunmak üzere üye devletlere ve diğer ilgili paydaşlara danışmasını talep etmiştir.

Sonuç olarak ofis, bu rapor için yapılacak katkıları en geç 30 Aralık 2024 tarihine kadar ohchr-registry@un.org adresine e-posta yoluyla ve bir kopyasını da ohchr-right2environment@un.org adresine gönderilmek üzere kabul etmekten memnuniyet duyacaktır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği, girdilerini formüle ederken, üye devletleri ekteki soru formuna uygun şekilde yanıt vermeye davet etmektedir. Çevresel kaygılar nedeniyle, beş sayfayı aşmayan elektronik başvurular tavsiye edilmektedir. Ayrıca katkıların Birleşmiş Milletlerin resmi çalışma dillerinden birinde (Fransızca veya İngilizce) MS Word veya uyumlu bir formatta gönderilmesi gerekmektedir. Gönderilen katkılar daha sonra BMİHYK internet sitesinde yayınlanacaktır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Ofisi, Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisindeki tüm Daimi Temsilciliklere en yüksek saygılarını yeniden sunma fırsatını memnuniyetle ifade eder.

BM İnsan Hakları Konseyinin İnsan Hakları ve İklim Değişikliği (Adil Dönüşüm) Hakkındaki 56/8 Sayılı Kararına İlişkin Soru Formu

1. Lütfen adil dönüşüm ile tüm insanların; sağlığa erişim, temiz, sağlıklı ve sürdürülebilir bir çevre, insana yakışır iş, eşitlik ve ayrımcılık yasağı adalet ve hukuk yollarına erişim hakları gibi haklarının tam olarak hayata geçirilmesi ile ilgili fırsatları, en iyi uygulamaları, uygulanabilir çözümleri, zorlukları ve engelleri anlatan somut örnek ve hikayeleri açıklayınız.

2. Lütfen hükümetinizin, ulusal katkı beyanları (NDC) ile uyum planları dahil olmak üzere, adil dönüşüm bağlamında insan haklarının benimsenmesine yönelik ilgili mevzuat, politika,

strateji, eylem planı ve uygulamaları hakkında bilgi veriniz. Lütfen insan haklarının, özellikle de çalışma ve sosyal güvenlik hakkının ülkenizdeki adil dönüşüm süreçlerine nasıl entegre edildiğini (farklı ekonomik sektörler, işletmelerin insan haklarına saygı gösterme sorumluluğu ve sosyal koruma sistemleri gibi) açıklayınız.

3. Adil dönüşüm önlemleri; kesişimsellik göz önünde bulundurularak, yerli halklar, kadınlar, kız çocukları, gençler, yaşlılar, engelliler, kayıt dışı çalışanlar, göçmenler, gelecek nesiller, çevre savunucuları ile kırılgan olup yoksulluk içinde yaşayan topluluklar dahil olmak üzere, çeşitli grupların haklarının korunmasını ve topluma dahil edilmelerini nasıl sağlayabilir?

4. Lütfen adil dönüşüm bağlamında adalet, hakkaniyet ve hesap verebilirliğin sağlanmasına yönelik ilgili olabilecek her türlü mekanizma, uygulama ve finansman araçlarını açıklayınız.

5. İşveren örgütleri ile işçi sendikalarının Uluslararası Çalışma Standartları ve Temel İlkeler ve Haklar'a dayanan yasal ve politika çerçevelerine ilişkin görüşmelere katılımı başta olmak üzere, sosyal diyalogun herkes için adil bir dönüşüme nasıl katkı sağlayabileceğini lütfen açıklayınız.

6. Lütfen uluslararası iş birliği dahil olmak üzere ilgili faaliyetlerin yerel, ülkesel, bölgesel ve küresel düzeylerde gerçekleştirilmesine ilişkin tavsiyelerde bulununuz. Adil bir dönüşümü mümkün kılabilecek belirli yasal, politik ve ekonomik düzenlemeleri tanımlayınız.

7. Lütfen insan hakları ve adil dönüşüme ilişkin her türlü ilgili veri, analiz ve yapılan değerlendirmeler hakkında bilgi veriniz.

8. Lütfen insan haklarının tam olarak tesis edilmesini destekleyen adil bir dönüşümü desteklemek için faydalı olacağını düşündüğünüz diğer bilgileri açıklayınız.

Sonraki Adımlar

Katkılar ve yorumlar e-posta, faks veya posta yoluyla gönderilebilir. Başvuruların 30 Aralık 2024 18:00'e (CEST) kadar teslim edilmiş olması gerekmektedir.

E-posta adresi: ohchr-registry@un.org, kopyası ohchr-right2environment@un.org adresine gönderilmelidir.

E-posta konu satırı: Input for synthesis report on just transition and human rights *(Adil Dönüşüm ve İnsan Hakları Sentez Raporu için Katkı)*

Kelime sınırı: 2,000 kelime

Dosya formatları: Word, PDF

Kabul edilen diller: İngilizce, Fransızca

Posta adresi: Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights, United Nations Office at Geneva, CH 1211 Geneva 10, Switzerland